

SCITOVSZKY BÉLA

(Budapest, 1878. április 23.–
Budapest, 1959. augusztus 20.)

A Nemzetgyűlés elnöke:
1922. augusztus 18.–1926. október 18.

1910–1935 országgyűlési képviselő
1917. 07. 04.–1918. 11. 16. képviselőházi második alelnök
1922. 06. 22.–1922. 08. 18. a Nemzetgyűlés első alelnöke
1922. 08. 18.–1926. 10. 18. a Nemzetgyűlés elnöke
1926. 10. 15.–1931. 08. 24. belügyminiszter

1878. április 23-án született Budapesten. Lengyel eredetű, nemesi földbirtokos családból származik, amely 1730-ban telepedett Magyarországra és 1835-ben szerzett magyar nemességet. A család előneve: nagykéri, vallása: római katolikus. Nagyapja Scitovszky Márton, Baranya megyei főispán. Apja Scitovszky János (1850–1903), nógrádi alispán, országgyűlési képviselő. Testvérei: Scitovszky János huszárkapitány, Scitovszky Tibor (1875–1959) külügyminiszter, felsőházi tag, bankelnök és Scitovszky Aladár minisztériumi tisztviselő volt. Felesége: Baross Natalia.

Középiskolai tanulmányait a jezsuiták kalksburgi intézetében és a kalocsai jezsuita gimnáziumban végezte, utána a budapesti egyetemen jogot tanult és 1902-ben államtudományi doktorátust szerzett. Ezt követően önkéntesként Bécsben szolgált a tűzéréknél, majd tartalékos hadnagyként szerelt le.

Hivatali pályáját Nógrád vármegye szolgálatában kezdte. 1902-től a szécsényi járás szolgabírája volt, 1907-től 1910-ig pedig főszolgabíró a nógrádi járásban. Társadalmi téren a szövetkezeti mozgalomban aktív tevékenységet fejtett ki. Nevéhez fűződik a Szécsényi Központi Szeszfőzde, a Nógrád megyei Hangya Fogyasztási Szövetkezet létesítése, a Szécsényi Kaszinó újjászervezése, a szécsényi polgári iskola megalapítása is.

1910 júniusában a nagyszécsényi kerület munkapárti programmal országgyűlési képviselővé választotta. 1913. november 14-től tagja volt a polgári törvénykönyv javaslatának tárgyalására kiküldött képviselőházi bizottságnak. Az I. világháború alatt tartalékos tüzérszázadosként teljesített szolgálatot, majd 1917. július 4-től 1918. november 16-ig a képviselőház második alelnökeként tevékenykedett.

Az 1920-as nemzetgyűlési választásokon Szécsényben lépett fel kisgazdapárti programmal, de kisebbségben maradván 1920-tól 1922-ig nem került be az első nemzetgyűlésbe. 1922 júniusától a balassagyarmati kerület képviselője lett az Egységes Párt mandátumával. A nemzetgyűlés megalakulásától kezdve annak első alelnöke 1922. augusztus 18-ig. Néhány bizottság munkájába is aktívan bekapcsolódott.

Gaal Gaszton házelnök lemondása után, 1922. augusztus 18-tól miniszteri kinevezéséig, 1926. október 18-ig a nemzetgyűlés elnöke. A kiélezett politikai küzdelmekben az ellentétek kiegyenlítésére törekedett, de a házszabályokat kíméletlen szigorral alkalmazta. 1924 őszén (november 28-án) botrányos parlamenti jelenetek során a Bethlent támadó, rendet megzavaró képviselőket kivezettette az ülésteremből. Elnöksége idején alkottak törvényt a nemzeti nagy közgyűjtemények önkormányzatáról, a középiskolákról, az országgyűlési képviselők választásáról, az Országos Közegészségügyi Intézet felál-

lításáról, jött létre a Magyar Nemzeti Bank, tört ki a frankhamisítási botrány. Scitovszky kezdeményezte a Parlamenti Múzeum felállítását. Házelnöki tevékenységéhez tartozik Munkácsy Mihály *Honfoglalás* című monumentális festményének elhelyezése az elnöki fogadószobában.

1926. október 15-től 1931. augusztus 24-ig a Bethlen-kormány belügyminisztere. E tisztében ő vezette az 1926-os választásokat, amelyeken ismét az Egységes Párt és a balassagyarmati választókerület révén kapott képviselői mandátumot. Minisztersége miatt 1927 és 1931 között képviselőházi tisztséget és bizottsági tagságot nem vállalhatott. Miniszteri időszakában a régóta húzódó közigazgatási reform keresztülvételében és a fővárosi közigazgatás átszervezésében jelentős feladatot vállalt. Nevéhez fűződik többek között a tűzrendészet korszerű fejlesztése, a közlekedési kódex megalkotása, az erkölcsrendészet szabályozása, a csendőrség és rendőrség fejlesztése, a belügyi szervek rádiószolgálatának bevezetése, a külföldieket ellenőrző országos hatóság felállítása. A Bethlen-kormány lemondásakor ő is megvált miniszteri tárcájától, és nyugalomba vonult.

1931-ben ismét Balassagyarmat küldte a képviselőházba, ugyancsak egységes párti programmal. Még végzett bizottsági munkát, de 1935-től már nem volt parlamenti képviselő.

1936. július 21-én a kormányzó magyar királyi belső titkos tanácsossá nevezte ki.

Hosszú ideig visszavonultan élt. Budapesten halt meg, 1959. augusztus 20-án, 81 éves korában.

Jónás Károly

KITÜNTETÉSE

I. osztályú Magyar Érdemkereszt (1928)

IRODALOM

Scitovsky Tibor: Egy „büszke” magyar emlékiratai. Bp., 1997.